

Motion till riksdagen 2009/10:Fö232

av Marie Nordén och Berit Andnor (s)

Dammsäkerhet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om behovet av en översyn av de statliga insatserna för dammsäkerheten.

Motivering

I Sverige finns ca 200 vattenkraftsdammar för vilka ett eventuellt dammbrott skulle medföra mycket svåra konsekvenser (s.k. högkonsekvensdammar). Det finns brister i arbetet med säkerheten vid dammarna. Tydligast påvisas dessa brister i de två rapporter som hittills gjorts av utländska dammsäkerhetsexperten. Varken dammgarnas egenkontroll eller länsstyrelsernas tillsyn har varit tillräckliga för att uppdaga dessa brister. Det saknas också uppgifter om det exakta antalet högkonsekvensdammar.

Ett stort antal olika aktörer deltar i arbetet med dammsäkerhet. Dammarna har genom sin egenkontroll den viktigaste rollen. Affärsverket svenska kraftnät har ansvar för tillsynsvägledning på området medan länsstyrelserna svarar för den operativa tillsynen. Av granskningen framgår att den tillsyn som utövas av länsstyrelserna är begränsad till blankettgranskning. Vidare framgår att de riktlinjer för att bestämma dimensionerande flöden för vattenkraftsdammar som i dag används inte är anpassade efter den pågående klimatförändringen. Våren 2008 behandlade försvarsutskottet (bet. 2007/08:FöU5) motionsyrkanden av liknande slag som det nu aktuella i samband med att utskottet tog ställning till Riksrevisionens styrelses framställning angående säkerheten vid vattenkraftsdammar (2007/08:RRS5) samt därtill hörande följdmotioner. Försvarsutskottet konstaterade att regeringen i regleringsbrevet för budgetåret 2008 uppdrog åt Svenska kraftnät att se över de statliga insatserna för dammsäkerhet. Uppdraget omfattar bl.a. att fortlöpande följa klimatförändringens betydelse för dammsäkerheten genom att i samarbete med

Fel! Okänt namn på

SMHI utveckla metoder för, samt beräkna flöden av betydelse för, dammar i riskklasserna I och II i ett förändrat klimat. Förvarsutskottet välkomnade uppdraget och menade att det låg helt i linje med Riksrevisionens styrelses förslag om en översyn av de statliga insatserna för dammsäkerheten. Vidare ansåg utskottet att det var bra att regeringen hade beaktat Klimat- och sårbarhetsutredningens bedömningar.

Vi anser att Riksrevisionen i sin rapport har pekat på många allvarliga brister i säkerheten bl.a. vad gäller tillsyn, svag statlig egenkontroll och kompetens. Vi ställer oss bakom Riksrevisionens förslag om en översyn av de statliga insatserna för dammsäkerheten för att pröva om nuvarande system för dammsäkerhet, som i hög grad vilar på att dammägarna själva preciserar nivån på och omfattningen av dammsäkerhetsarbetet, svarar mot de krav på säkerhet som samhället ställer i dag. Översynen bör även pröva samhällets behov av att tydligare reglera dammägarnas egenkontroll samt pröva tillsynsvägledningens och tillsynens omfattning, organisation och krav på kompetens. Vidare bör översynen även ge svar på hur tillsynen ska finansieras. Regeringen har visserligen gett Svenska kraftnät ett uppdrag men vi anser inte att detta är tillfyllest. En brist i det av regeringen beslutade uppdraget är att regeringen inte preciserat kraven på dammsäkerheten, vilket enligt vår mening gör översynen tandlös. Vi anser därför att riksdagen bör begära att regeringen låter göra en bredare översyn än den regeringen nu tagit initiativ till och vi vill att denna översyn återrapporteras till riksdagen. Vi anser också att dammsäkerheten måste ses i ett större perspektiv där varje enskilt objekt torde ingå i en större nationell översyn där kritisk infrastruktur som kräver särskilda åtgärder för att minska vår sårbarhet och öka vår säkerhet identifieras.

Stockholm den 1 oktober 2009

Marie Nordén (s)

Berit Andnor (s)